

Rewelacyjne odkrycia w średniowiecznej kaplicy książęcej

written by Archiwum Urzędu Miejskiego w Darłowie | 26 kwietnia 2021

W Darłowie 26 kwietnia 2021 zakończono pierwszy etap konserwacji średniowiecznej kaplicy książęcej dobudowanej w XV wieku do kościoła NMP. Podczas remontu wnętrza kaplicy, przylegającej od południa do prezbiterium XIV-wiecznego kościoła M.B. Częstochowskiej i skuwania tynków mających w niektórych miejscach, aż 21 warstw odkryto 12 zacheuszków, fragmenty malowideł oraz gotyckich napisów. Zacheuszki w kształcie krzyży maltańskich w okręgu, czyli krzyże apostołskie, zostały umieszczone podczas konsekracji kaplicy przez biskupa w dwunastu miejscach. Darłowskie zacheuszki są namalowane czerwoną ochrą. Pod każdym z nich umieszczano jednoramienny świecznik, na którym zapalano świecę w rocznicę konsekracji.

Odcyfrowanie fragmentów napisów wymaga dalszych badań i dociekań. Jak się okazało po wnikliwych badaniach architektonicznych kaplica była budowlą dwupoziomową i miała przejście do południowej strony prezbiterium, zamurowane podczas wcześniejszej przebudowy. Kolejnym odkryciem dokonany podczas prac konserwatorskich było średniowieczne ostrołukowe wejście prowadzące od południa do kaplicy. Progiem w tym

wejściu jest koło młyńskie pochodzące z książęcego młyna zamkowego. W wielu kościołach i kaplicach na Pomorzu Środkowym wmurowywano w całości lub we fragmentach koła młyńskie, które odganiały od sakralnych budowli diabły i złe duchy.

Pierwsza znana wzmianka o kaplicy przylegającej od południa do prezbiterium darłowskiej świątyni pochodzi z roku 1484. Wówczas to długi i brak pieniędzy zmusił konwent cystersów z Bukowa Morskiego do sprzedaży wikariatów istniejących przy kościele farnym w Darłowie. Opat konwentu Dytrych, przeor Ewalad oraz pod przeor Michał sprzedali Jakubowi Lichtevothowi, dziekanowi katedry w Kamieniu i równocześnie wikariuszowi w kościele Mariackim w Darłowie, roczną rentę w wysokości 4,5 guldenów reńskich za sumę 75 guldenów reńskich, zastrzegając sobie w akcie sprzedaży prawo pierwokupu. Jednak renta ta nie została wykupiona przed rokiem 1535, kiedy to cysterski klasztor w okresie protestanckim uległ likwidacji. Wtedy kaplica otrzymała nazwę Lichtevothów.

Proboszcz parafii M.B. Częstochowskiej i zarazem gwardian klasztoru Franciszkanów o Wiesław Przybysz planuje po zakończeniu renowacji latem 2021 urządzenie Kaplicy Adoracji Najświętszego Sakramentu.

Obecnie do wnętrza kaplicy prowadzą dwa ostrołukowe portale, jeden od południa i drugi od zachodu. Wnętrze doświetlają dwa dwuskokowe okna zamknięte łukiem ostrym. Kaplica ma piękne gwiazdziste czteroramienne sklepienie. Tak jak i kościół Mariacki ulegała kilku pożarom, po których była przebudowana. Kolejne szczegóły odkryć i rewelacje poznamy po dokładnych analizach i sporządzeniu sprawozdania z prac konserwatorskich powiedziała nam Magda Caban toruńska konserwator dzieł sztuki.

Przez wiele lat kaplica była użytkowana przez książąt pomorskich z rodu Gryfitów mających swą rezydencję w darłowskim gotyckim zamku od połowy XIV wieku. Potwierdza to np. fakt, że po pożarze kościoła Mariackiego w roku 1624 książę Bogusław XIV nie doszedł do porozumienia z Radą Miejską w sprawie partycypacji w kosztach odbudowy kościoła i książęcej kaplicy więc zdecydował się na przebudowę Sali Rycerskiej w zamku po to, aby urządzić w niej odrębny kościół. Wdowa po nim księżna Elżbieta dokończyła budowę i wyposażenie zamkowego kościoła fundując ambonę i hebanową szafę do słynnego Srebrnego Darłowskiego Ołtarza.

Czternastowieczny bazylikowy kościół Mariacki w Darłowie jest wyjątkową świątynią. Oprócz wybitnych walorów architektonicznych jest miejscem pochówku książąt pomorskich oraz władcy państw unii kalmarskiej Eryka Pomorskiego, który tu się urodził i tu zmarł w wieku 78 lat, a w międzyczasie władał przez pół wieku całą Skandynawią.

Prace konserwacyjne i renowacyjne zostały dofinansowane kwotą 40.000 złotych przez darłowski samorząd. Mamy nadzieję, że dalsze prace konserwatorskie polegające m.in. na naprawie elewacji i fundamentów, a następnie również na przywrócenie pierwotnego wyglądu kaplicy otrzymają stosowne dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz z Urzędu Marszałkowskiego województwa zachodniopomorskiego.